

B : 10 12.9.1960 O : 1

T. C. Milli Birlik Komitesi Başkanlığına

1924 tarih ve 491 sayılı Teşkilâtı Esasiye Kanununun bâzı hükümlerinin kaldırılması ve bâzı hükümlerinin değiştirilmesi hakkındaki 1 sayılı Geçici Kanunun 6 ncı maddesinin 5 nci fıkrasında değişiklik yapılmasına dair kanun teklifimizi ilişik olarak sunuyoruz.

8.9.1960

Erkanlı Orhan

O'Kan Sezai

Acuner Ekrem

Kaplan Kadri

Er Ahmet

Yurdakuler Müzaffer

Küçük Sami

Ataklı Mucip

GEREKÇE

Sâkit Reisi cumhur ile Başvekil ve vekilleri ve eski iktidar mebuslarını ve bunların suçlarına iştirak edenleri yargılamak üzere, 1 sayılı Geçici Kanunun 6 ncı maddesi ile kurulmuş bulunan Yüksek Adalet Divanının savecilik görevleri, bu maddenin beşinci fıkrasına göre Yüksek Soruşturma Kurulu arasından seçilecek bir Başsavcı ile beş yardımcıdan müteşekkil heyet tarafından ifa olunacaktır. Ancak; Yüksek Soruşturma Kurulunun yapmakta bulunduğu tahkikat sırasında meydana çıkan suç mevzularının geniş ve çok çeşitli olayları ihtiva etmesi ve tahkikat evrakının hayli kabarık bulunması karşısında beş saveci yardımcısının bu işe kifayet etmeyeceği ve hele Tâli Soruşturma Kurulunun yaptığı tahkikata iştirak etmemiş olan yardımcıların o tahkikat mevzuunu teşkil eden hâdiselere tam bir şekilde nüfuz edemeyeceği anlaşılmaktadır.

Bu mahzuru bertaraf etmek ve Yüksek Adalet Divanının iddia makamını lüzumu kadar ve hasaten yargılaması yapılan suçun soruşturmasına iştirak etmiş olan ve hâdiseye en ince teferruatına kadar vâkıf bulunan saveci yardımcıları ile takviye etmek icabettir.

Yüksek Soruşturma Kurulu Başkan ve üyeleri bu vazife için Bakanlar Kurulunca teklif edilen adaylar arasından seçilmiş bulduklarından, Milli Birlik Komitesiince savecilik ve saveci yardımcılığı için bunlar arasından seçilecek olanların tekrar Bakanlar Kurulunca teklif edilmelerine, lüzum görülmemekte; Milli Birlik Komitesiince seçimlerinin doğrudan doğruya yapılması uygun mütalâa edilmiş bulunmaktadır.

Fıkradaki tâyin kelimesi de, yapılan işin tâyinden ziyade «seçim» olması itibariyle bu şekilde düzeltilmiştir.

Yukarıda arz ve izah edilen sebeplerle ilişik kanun teklifi takdim edilmiştir.

5.9.1960

1924 tarih ve 491 sayılı Teşkilâtı Esasiye Kanununun bazı hükümlerinin kaldırılması ve bazı hükümlerinin değiştirilmesi hakkındaki 1 sayılı geçici Kanunun 6 ncı maddesinin 5 nci fıkrasında değişiklik yapılmasına dair Kanun

MADDE 1. — «1» sayılı geçici Kanunun 6 ncı maddesinin 5 nci fıkrası aşağıda yazılı şekilde değiştirilmiştir :

Yüksek Adalet Divanının Başsavcısı ile yeteri kadar yardımcısı Türkiye Cumhuriyeti Milli Birlik Komitesiince Yüksek Soruşturma

Kurulunun Başkan ve üyeleri arasından seçilir.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Milli Birlik Komitesi yürütür.

B : 10 12.9.1960 O : 1

Güvenlik Komisyonu raporu

T. C.

Millî Birlik Komitesi

Güvenlik Komisyonu

Esas No: 2/46

Karar No: 10

9.9.1960

Yüksek Başkanlığa

Millî Birlik Komitesi üyesi Erkanlı Orhan ve 7 arkadaşının, 1924 tarih ve 491 sayılı Teşkilâtı Esasiye Kanununun bâzı hükümlerinin kaldırılması ve bâzı hükümlerinin değiştirilmesi hakkındaki 1 sayılı Geçici Kanunun 6 nci maddesinin 5 nci fıkrasında değişiklik yapılması hakkındaki kanun teklifi komisyonumuzda tetkik edilip görüşüldü :

Gereğede tafsilen izah edilen hususlar yerinde görülerek, teklifin kanuniyet iktisabetmesi uygun mütalâa edilmiştir.

Ancak kanun yapma tekniğine uymak için teklif metninin başlığı değiştirilmiş, eklenen fıkradaki (Yüksek Adalet Divanının Başsavcısı) tâbiri yerine, (Yüksek Adalet Divanı Başsavcısı) tâbirinin konması daha uygun olacağı mülâhazasıyla birinci madde bu şekilde değiştirilmiş, 2 ve 3 ncü maddeler teklifte olduğu gibi bırakılmış ve teklif bu değişikliklerle kabul edilmiştir.

Millî Birlik Komitesine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Güvenlik Komisyonu

Başkan	Başkanvekili	Sözcü	Kâtip
Özdilek Fahri	Yurdakuler Muzaffer	Er Ahmet	Alekoyunlu Fazıl
Üye	Üye	Üye	Üye
Ataklı Mucip	Kabibay Orhan	Kaplan Kadri	Karaman Suphi
Üye	Üye	Üye	
Köseoğlu Münir	Madanoğlu Cemal	Ulay Sıtkı	

GÜVENLİK KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

1924 tarih ve 491 sayılı Teşkilâtı Esasiye Kanununun bâzı hükümlerinin kaldırılması ve bâzı hükümlerinin değiştirilmesi hakkındaki 1 sayılı geçici Kanunun 55 sayılı Kanunla değiştirilen 6 nci maddesinin 5 nci fıkrasında değişiklik yapılmasına dair Kanun

MADDE 1. — 1 sayılı geçici Kanunun 55 sayılı Kanunla değiştirilen 6 nci maddesinin 5 nci fıkrası aşağıda yazılı şekilde değiştirilmiştir :

Yüksek Adalet Divanı Başsavcısı ile yeteri kadar yardımcısı Türkiye Cumhuriyeti Millî Birlik Komitesince Yüksek Soruşturma Kurulunun başkan ve üyeleri arasından seçilir.

MADDE 2. — Teklifin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Teklifin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Buyurun Karavelioğlu.

KARAVELİOĞLU KÂMİL — Önümüzdeki tasarıda şu değişiklik yapılmıştır, teknik bir hatadır, esasa, ruha ait değildir. Komisyon gerekçesinin 3 nci paragrafında (Ancak) dan sonraki (kanun yapma tekniğine uymak için teklif metninin başlığı değiştirilmiş) ibaresi silinecektir.

Yine Güvenlik Komisyonunun değiştirdiği kanun başlığı da dördüncü satırdaki, (1 sayılı geçici Kanunun) ibaresinden sonraki (..55 sayılı Kanunla değiştirilen) ibaresi vardır. Bu da çinca başlık düzelmiş olacaktır.

ERKANLI ORHAN — Geçici Anayasanın 6 ncı maddesinin bizim teklifimizle ilgili olan kısmı şudur :

«Yüksek Adalet Divanının Başsavcısı ile beş yardımcısı, Yüksek Soruşturma Kurulu Başkan ve üyeleri arasından, Bakanlar Kurulunun teklifi ile, Millî Birlik Komitesince tâyin edilir.»

Biz bu fıkranın şu şekilde olmasını teklif ediyoruz.

«Yüksek Adalet Divanı Başsavcısı ile yeteri kadar yardımcısı Türkiye Cumhuriyeti Millî Birlik Komitesince Yüksek Soruşturma Kurulunun başkan ve üyeleri arasından seçilir.»

Şimdi müsaade ederseniz bunun sebebini arz edeceğim. Malûm olduğu üzere biz bu işe başladığımız zaman soruşturmanın bu kadar şümüllü ve dağınık olacağını kestiremedik. Bir başsavcı ile beş savcı diye rakamla tasrih etmiştik. Altı savcı ile bu işi yürütmek mümkün değildir, bu bir.

İkincisi kurulların adedi çoğalmıştır. Her kurulun incelediği ovrak ayrıdır. Bunun için her kuruldan asgari bir savcı alabilirsek bu defa savcı diye tâyin ettiğimiz arkadaşımız ilgilenmediği bir soruşturma mevzuunu öğrenmek ve o suretle iddia makamını isgal etmek zorunda kalacaktır. Biz muhakemenin emniyet içinde ve süratle temin edilmesini istediğimiz içindir ki, tahdidini kaldırıyoruz, bunun yerine (yeteri kadar) tâbirini koyuyoruz. Biz en son durumu Yüksek Soruşturma Kurulu Üye ve Başkanlığı ile yaptığımız temas neticesinde öğrendikten sonra kaç savcı icabediyorsa o kadar savcıyı seçeceğiz. Yani savcı sayısı tahdidini kaldırıyoruz, sayıyı lüzumu kadar çoğaltacağız ve biz seçeceğiz. Bir fark da şudur; Bakanlar Kurulunun teklifi üzerine Komitece seçilecek iken, şimdi doğrudan doğruya

biz seçeceğiz. Zaten biz Bakanlar Kurulu teklifi üzerine bu arkadaşları seçmiştik. Binaenaleyh tekrar onlara gidilmesine lüzum yoktur. Biz burada seçeceğiz bu suretle zaman kazanmış olacağız.

Birisi de rakam tahdidini kaldırıyoruz. Bu suretle her kurulda çalışmış tecrübeli ve iş bilen arkadaşları savcılık makamına alıyoruz. Bu seçimi artık Bakanlar Kuruluna bırakmıyor biz yapıyoruz.

Aynen kabulünü rica ediyoruz.

BAŞKAN — Kanun teklifinin tümünü oyunuzaya sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1924 tarih ve 491 sayılı Teşkilâtı Esasiye Kanununun bâzı hükümlerinin kaldırılması ve bâzı hükümlerinin değiştirilmesi hakkındaki 1 sayılı geçici Kanunun 6 ncı maddesinin 5 nci fıkrasında değişiklik yapılmasına dair Kanun

MADDE 1. — 1 sayılı geçici Kanunun 6 ncı maddesinin 5 nci fıkrası aşağıda yazılı şekilde değiştirilmiştir :

Yüksek Adalet Divanı Başsavcısı ile yeteri kadar yardımcısı Türkiye Cumhuriyeti Millî Birlik Komitesince Yüksek Soruşturma Kurulunun başkan ve üyeleri arasından seçilir.

BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Maddeyi oyunuzaya sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunu Millî Birlik Komitesi yürütür.

BAŞKAN — Maddeyi oyunuzaya sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kanunun tümünü oyunuzaya arz ediyorum. Kabul edenler... Mevcudumuz 33 üyenin ittifakiyle kabul edilmiştir.

GÜRSEL CEMAL — Arkadaşlarım, bugünkü kazada ölen Sayın General için hepimize baş sağlığı dilerim. (Sağolun, Allah rahmet eylesin sesleri)

BAŞKAN — Oturumu kapatıyorum.

Kapanma saati : 17,00